

## وضعیت ورزش همگانی ایران و مقایسه آن با چند کشور منتخب جهان

دکتر سید امیر احمد مظفری<sup>۱</sup>، محمدعلی قره<sup>۲</sup>

۱- دانشگاه تربیت معلم تهران

۲- دانشگاه فردوسی مشهد

### چکیده

ورزش همگانی در بین کشورها از سال ۱۹۰۰ میلادی تاکنون با انگیزه‌های متفاوتی از جمله: تامین سلامت جسمی و روانی، غنی‌سازی اوقات فراغت، گسترش روابط اجتماعی، دورشدن از زندگی ماشینی، بازگشت به طبیعت، افزایش کارآیی، زمینه‌سازی برای رشد ورزش قهرمانی و توصیه پزشکان مورد توجه قرار گرفته است.

در کشور ما ورزش همگانی از سال ۱۳۵۸ تحت عنوان ورزش محلات، آغاز و در سال ۱۳۶۲ به صورت تشکل قانونی تحت عنوان جهاد تربیت‌بدنی رسمیت یافت و رشد و گسترش آن به عنوان اولین وظیفه قانونی کلیه ارگان‌های ورزشی جمهوری اسلامی ایران تعیین گردید؛ لیکن به علت گرایش مدیران تربیت‌بدنی و رسانه‌های ورزشی به ورزش قهرمانی، تاکنون پژوهش‌های جامعی در مورد وضعیت ورزش همگانی ایران انجام نگرفته است.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش شامل دو پرسش‌نامه مجزا و محقق ساخته برای آقایان و بانوان بود که برای ادارات کل تربیت‌بدنی ۲۸ استان کشور ارسال شد و ۲۱ استان اطلاعات شهرستان‌هایی که دارای هیات‌های ورزش همگانی بودند را در خصوص سن، میزان تحصیلات، رشته تحصیلی، شغل اصلی، سابقه ورزشی و سابقه خدمت رؤسا و تعداد مربیان، داوران، تاسیسات ورزشی، میزان بودجه، تعداد شرکت‌کنندگان در هیات‌های ورزش همگانی و غیره هر شهرستان را در موعد مقرر جهت استخراج و تجزیه و تحلیل داده‌ها ارسال نمودند.

روش تحقیق در این پژوهش از نوع توصیفی و پیمایشی است. داده‌های به دست آمده از طریق آمار توصیفی از جمله میانگین، انحراف استاندارد و آمار استنباطی نظیر آزمون نسبت و مقایسه میانگین‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج به دست آمده نشان داد: که میزان حضور رؤسای هیات‌های ورزش همگانی در محل کار، برای آقایان ۲۱ ساعت و بانوان ۱۶ ساعت در هفته بوده است. ۴۲ درصد مربیان و ۴۹ درصد داوران تحت پوشش هیات‌های ورزش همگانی، دیپلم و زیردیپلم بوده‌اند. درصد افرادی که در ایران تحت پوشش هیات‌های ورزش همگانی آقایان و بانوان ورزش می‌کنند ۵/۹۲

درصد جمعیت است که در مقیاسه با ۲۳ کشور جهان از همه کمتر بود، در مورد زمان تشکیل سازمان رسمی برای ورزش‌های همگانی، ایران در مقایسه با ۲۰ کشور جهان در ردیف آخر قرار گرفته است. درصد شرکت‌کنندگان در ورزش همگانی ایران از قاره آفریقا بیشتر و از سایر قاره‌ها کمتر بود. میانگین سرانه پرداختی از طرف فدراسیون ورزش‌های همگانی در سال ۱۳۸۲ برای آقایان ۴۸۴۶۲ ریال و برای بانوان ۱۲۶۹۰ ریال در سال است و ۹۹ درصد هیات‌های ورزش همگانی (آقایان و بانوان) هیچ‌گونه پژوهشی در زمینه ورزش‌های همگانی انجام نداده، ۸۱ درصد هیات‌های ورزش همگانی نیز جهت افزایش آگاهی مردم هیچ‌گونه سخنرانی نداشته‌اند و سطح تحصیلات ۶۵ درصد از رؤسای هیات‌های ورزش‌های همگانی کشور، کمتر از کارشناسی است. واژه‌های کلیدی: ورزش همگانی، وضعیت مدیریتی، وضعیت نیروی انسانی، وضعیت امکانات، بودجه و غیره.

### مقدمه

تاریخ بیانگر تمایلات درونی انسان به فعالیت‌های جسمانی است. در جوامع بدوی و یا در فرهنگ باستانی ملل مشرف زمین، برنامه‌های تربیت بدنی سازمان یافته‌ای وجود نداشته است، لیکن فعالیت‌های بدنی بخش لاینفک زندگی روزمره انسان را تشکیل می‌داده و بدن‌های سالم، قوی و پرورش یافته از خصوصیات ظاهری مردم آن زمان بوده و فعالیت جسمانی آن‌ها به شکار، تلاش برای تهیه غذا، برپا کردن پناهگاه و محافظت خود و خانواده‌شان از محیط مخاطره آمیز، محدود بوده است.

با متمدن شدن انسان و در گذر زمان و زندگی در شهرها و اختراع اولین ماشین بخار در سال ۱۷۷۷ میلادی (۱۸) و سپس ورود ماشین‌های متنوع به عنوان مکمل یا جانشین نیروی انسانی، به تدریج از فشاری که زندگی روزمره بر بدن وارد می‌آورد، کاسته شد به گونه‌ای که در حال حاضر اغلب وسایل ماشینی و الکترونیکی جایگزین فعالیت‌های بدنی انسان گردیده است؛ انسانی که برای تأمین معاش خود و ادامه بقا ناچار بود هر روز مسافت‌های طولانی را به دنبال خوراک و شکار بدود، در قرن بیست و یکم می‌تواند با یک تماس تلفنی، مواد غذایی خود را سفارش دهد و یا بدون فعالیت بدنی خاصی، از یک نقطه جهان به هزاران کیلومتر دورتر، به آن طرف کره زمین مسافرت نماید. با توجه به این دگرگونی که در شیوه زندگی انسانی به وقوع پیوسته و زندگی پر تحرک او که میلیون‌ها سال در ابعاد وجودیش نهادینه شده و به طور وراثتی نسل به نسل انتقال یافته بود، در ظرف دو‌یست سال به سکون تبدیل شد (۳،۳۶،۲۴،۲۳،۱۹،۱۷،۱۴،۹).

بیش از ۲۰۰۰ سال قبل، بقراط، پزشک یونانی در مورد نیاز انسان به فعالیت‌های حرکتی مستمر، اعلام داشت که فعالیت‌های بدنی برای سلامتی ضروری است و ارگان‌های بدن انسان در صورت داشتن تمرینات بدنی معتدل و مستمر، سلامتی خود را حفظ نموده، قوی شده، سرعت عمرشان کاهش پیدا کرده و عمرشان طولانی می‌گردد و چنان چه فعالیت حرکتی از زندگی روزمره‌شان دور شود، دستگاه‌های بدن او تنبل و آماده پذیرش بیماری‌های

گوناگون گردیده و سرعت رشد آن‌ها کاهش و سرعت عمرشان افزایش یافته و پیری در انسان تسریع می‌شود (۱،۳۶،۲۴،۲۲،۲۳،۲۰،۱۹،۱۲،۶،۴).

در عصر حاضر، ورزش به عنوان یک ابزار چند بعدی با تأثیرات گسترده جایگاه و نقش ارزشمند خود را در اقتصاد، سلامتی افراد، گذران اوقات فراغت سالم و با نشاط و لذت بخش، درآموزش و پرورش مردم به ویژه نسل نوجوان و جوان، در ایجاد روابط اجتماعی بین مردم، در پیش گیری از ابتلا به بیماری‌ها، پیش گیری از بسیاری از مفاسد اجتماعی و انحرافات اخلاقی روبه گسترش در جامعه و کاربردهای عدیده دیگری، متجلی ساخته است.

ورزش یکی از شیوه‌هایی است که افراد می‌توانند با استفاده از آن بر فشارهای جسمی، روحی، روانی و اجتماعی فایق آیند. تحقیقات نشان داده‌اند: اشخاصی که به طور منظم به ورزش می‌پردازند، کمتر از سایرین دچار ناراحتی‌های قلبی و عروقی شده، فشارهای عصبی کمتری را تحمل می‌کنند و از اعتماد به نفس بیشتری برخوردارند، آن‌ها نسبت به زندگی خوشبین‌ترند و کمتر به افسردگی دچار می‌شوند (۱،۲،۴،۶،۱۰،۱۳،۲۰،۲۲،۲۳،۲۷،۳۶).

درحقیقت امروز انگیزه مردم دنیا از شرکت در فعالیت ورزشی رسیدن به درجات بالا و دست یابی به شعار المپیک (سریع تر، بالاتر و قوی تر) نیست، بلکه کسب سلامتی، تندرستی، نشاط روابط اجتماعی و دوری جستن از بیماری‌ها، علل مهم شرکت در ورزش شده است. همچنین مسابقه و برد و باخت، کمترین نقش را در تمایل آن‌ها به ورزش ایفا می‌کند (۱۱،۱۲،۱۳،۱۵،۱۹،۲۳،۴۲،۴۳).

تحقیقات انجام شده درمورد اثر فعالیت‌های ورزشی بر سلامتی جسمی و روانی، طول عمر، شادابی، گسترش روابط اجتماعی، غنی سازی اوقات فراغت باعث شده تا مشارکت مردم در ورزش‌ها و به ویژه شرکت آن‌ها در انواع ورزش‌های همگانی در جهان افزایش یابد و به همین دلیل است که امروز اغلب کشورهای پیشرفته جهان در برنامه ریزی‌ها و سازماندهی ورزش همگانی کشور خود با دیگر کشورها رقابت می‌کنند و مرتباً درحال ارایه برنامه‌های خلاق برای رشد این ورزش هستند. بدیهی است هر کشوری از این موج فزاینده عقب بیافتد، به هیچ وجه نمی‌تواند خلاء ایجاد شده را پر نماید و نهایتاً تفاوت‌ها در بهره‌وری از تأثیرات ورزش و فعالیت‌های حرکتی روشن و واضح خواهند بود (۳،۹،۸،۱۱،۱۲،۱۳،۱۹،۲۰،۲۳،۳۶،۴۲،۴۳).

به همین دلیل است که امروزه در فرانسه ۱۵ میلیون نفر در فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته شرکت می‌کنند که تعداد افراد ۶ تا ۱۴ ساله آن‌ها حدود ۶/۵ میلیون نفرند (۱۱،۲۳،۲۷،۳۳). توجه مردم آلمان به ورزش‌های همگانی باعث شده است تا تعداد افرادی که در سال ۱۹۵۲ به ورزش می‌پرداختند از ۳/۲۰۴/۰۰۵ نفر یعنی ۶/۷ درصد کل جمعیت این کشور به ۲۶/۸۱۵/۷۱۷ نفر در سال ۲۰۰۰ یعنی به ۲۸/۵ درصد برسد (۳۴،۳۵،۳۸،۳۹).

شرکت کنندگان در ورزش‌های همگانی کشور ژاپن از ۱۴ درصد جمعیت در سال ۱۹۵۷ به ۶۸ درصد در سال ۱۹۷۹ افزایش یافتند (۲۸). در سال ۲۰۰۲ تعداد کارکنان و مربیان استخدام شده برای رشد و گسترش ورزش‌های همگانی در روسیه ۷۵۰۰۰ نفر بوده است. تعداد رشته‌های ورزش همگانی مورد علاقه مردم این کشور در سال ۲۰۰۳ به ۱۶۶ رشته افزایش یافت و تعداد شرکت کنندگان در برنامه‌های ورزش همگانی به ۱۴/۱۱۹/۹۰۰ نفر رسید که ۹/۸ درصد

جمعیت کل روسیه بود (۹). در اروپا حدود ۴۰۰ میلیون نفر زن و مرد که به ترتیب ۲۵ درصد و ۷۵ درصد کل جمعیت این قاره را شامل می شوند، به فعالیت های ورزشی مستمر می پردازند (۲۳، ۲۷، ۳۴، ۴۲). تحقیقات انجام شده در قاره اروپا نشان می دهد که رویکرد اصلی در این کشورها ورزش همگانی است. از این رو در جهت رشد و گسترش آن تلاش مضاعفی مبذول می دارند؛ در حقیقت انگیزه مردم از شرکت در فعالیت های ورزشی، تندرستی، نشاط و توسعه روابط اجتماعی می باشد و مسابقه و برد و باخت کم ترین نقش را در تمایل آنان به ورزش ایفا می کند (۳۵، ۳۶، ۳۹، ۴۲، ۲۷، ۳۳).

در کشورهای نظیر هنگ کنگ نیز تعداد شرکت کنندگان در ورزش های همگانی از ۴۰ درصد در سال ۱۹۹۶ به ۵۴ درصد در سال ۱۹۹۸ افزایش یافته است (۲۵، ۳۰، ۴۰، ۴۱). در استرالیا ۵۲ درصد مردم، در دانمارک ۴۵ درصد، نروژ ۴۱ درصد، فرانسه ۳۵ درصد، کانادا ۳۴ درصد، در ایتالیا ۳۰ درصد مردم و در آمریکا ۵۷ درصد دختران و ۷۲ درصد پسران به ورزش های همگانی مستمر می پردازند (۲۲، ۲۹، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸).

مطالعات تفصیلی توسعه ورزش های همگانی در سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۱ نشان می دهد که حدود ۱۰ درصد جمعیت کشور به این ورزش ها روی آورده اند، با این حال در این مطالعه به صراحت اشاره شده است که تاکنون تحقیق جامعی در مورد وضعیت ورزش های ایران انجام نشده و آمار دقیقی از تعداد افرادی که در ایران ورزش می کنند، در دسترس نمی باشد (۱۲، ۱۳، ۱۵).

بنا بر این در ضرورت توجه به ورزش همگانی، چه از طرف دولت ها برای برنامه ریزی و توسعه آن و چه از طرف مردم برای شرکت در انواع این ورزش ها، هیچ گونه شک و شبهه ای وجود ندارد. مطالعات نشان می دهد که حتی در بسیاری از کشورها و از جمله در ایران توجه به این ورزش ها و اولویت دادن به آن ها به صورت قانون و مصوبه درآمده است؛ اما این که چرا در کشور ما در مقایسه با کشورهای دیگر هنوز درصد مهمی از مردم در این نوع ورزش ها شرکت نمی کنند، مشخص نیست و تا کنون هم وضعیت سنجی ملی از ورزش های همگانی انجام نشده است تا مشخص گردد، علت عدم گرایش مردم چه بوده است، در حالی که از نظر ساختاری و سلسله مراتب سازمانی، ورزش همگانی در کشور بعد از پیروزی انقلاب اسلامی از سطح یک اداره ساده، به اداره کل و سپس به فدراسیون ورزش های همگانی و اخیراً هم در نظام جامع تربیت بدنی کشور به سازمان ورزش همگانی ارتقاء پیدا کرده است. لذا در این شرایط ضرورت احساس شد، تا این تحقیق انجام گیرد و وضعیت این ورزش از جهات مختلف روشن و واضح گردد.

## روش شناسی

### روش تحقیق

با توجه به موضوع و ماهیت تحقیق، روش تحقیق در این پژوهش توصیفی بوده و داده های آن به روش میدانی جمع آوری گردید.

## جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری تحقیق شامل رؤسای هیأت های ورزش همگانی ۲۸ استان و کلیه شهرستان های کشور بودند و به عنوان نمونه آماری نیز انتخاب شدند. جامعه آماری شامل ۲۰۴ نفر رؤسای هیأت های شهرستان ها و ۲۸ نفر رؤسای هیأت های استان ها بودند که پس از عودت پرسش نامه تعداد آن ها به ۱۸۳ و ۲۱ نفر تقلیل یافت.

## متغیرهای تحقیق شامل

۱- متغیرهای جمعیت شناختی شامل سن، میزان تحصیلات، شغل، سابقه ورزشی، نوع استخدام و... آزمودنی ها مورد بررسی قرار گرفت.

۲- متغیرهای توصیفی مربوط به وضعیت ورزش همگانی بود که شامل، آمارشرکت کنندگان در ورزش های همگانی، وضعیت اماکن و تأسیسات مورد استفاده، بودجه، تعداد مربیان، داوران، بودجه، فعالیت های آموزشی و پژوهشی هیأت ها و موارد دیگر بود.

## ابزاراندازه گیری

با توجه به دامنه گسترده تحقیق که عمده‌تاً وضعیت سنجی بود و با عنایت به این که در این ارتباط پرسش نامه مدون و یا چک لیست هایی وجود نداشت، لذا محقق اقدام به تدوین پرسش نامه و چک لیست ها نمود؛ بدیهی است که پشتمانه علمی برای تدوین این ابزارها مطالعه گسترده در رابطه با کلیات و مبانی نظری تحقیق و پیشینه ادبیات تحقیقات قبلی بود. پرسش نامه مقدماتی پس از تنظیم و تدوین در اختیار ۲۰ نفر از اساتید و دانشجویان دکترا گرایش مدیریت و برنامه در تربیت بدنی قرار گرفت، و نظرات و پیشنهادهای آنان در تدوین نسخه نهایی لحاظ گردید. چون آزمودنی ها شامل دو گروه آقایان و خانم ها بودند، لذا سیوال ها در قالب ۴۶ سیوال برای هریک تنظیم و ضمناً ۱۷ فرم (چک لیست) هر کدام در ۲۵ صفحه نیز برای جمع آوری داده های مربوط به وضعیت ها تنظیم و تدوین گردید.

## روش های آماری برای تجزیه داده ها

از دو روش آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. برای توصیف داده ها فراوانی، درصد، میانگین، انحراف استاندارد داده ها محاسبه و نتایج در جداول ارایه شدند. ضمناً از نمودار دندوگرام برای مقایسه توصیفی داده ها و دسته بندی آن ها هم استفاده شد. و در بخش آزمون فرضیه های تحقیق، از آزمون های نسبت، میانگین های دو گروه، آنالیز واریانس یک طرفه، استفاده شد.

## یافته های تحقیق

جدول (۱): وضعیت تحصیلی رؤسای هیأت‌های ورزش همگانی به تفکیک جنسیت در نمونه مورد بررسی

آماره	آقایان		بانوان		کل	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
نوع مدرک تحصیلی						
زیر دیپلم	۷	۷۰	۳	۳۰	۱۰	۱۰۰
دیپلم	۳۴	۳۹/۵	۵۲	۶۰/۵	۸۶	۱۰۰
کاردانی	۲۱	۵۶/۸	۱۶	۴۳/۲	۳۷	۱۰۰
کارشناسی	۳۹	۶۶/۱	۲۰	۳۳/۹	۵۹	۱۰۰
کارشناسی ارشد	۳	۶۰	۲	۴۰	۵	۱۰۰
دکتری	۰	۵۲/۵	۱	۴۷/۵	۱	۱۰۰
کل	۱۰۴	۵۲/۵	۹۴	۴۷/۵	۱۹۸	۱۰۰

جدول (۱) نشان می‌دهد که بالاترین سطح تحصیلات رؤسای هیأت‌های ورزش همگانی بانوان در سطح دیپلم (۵۲ نفر) و آقایان در سطح کارشناسی (۳۹ نفر) و پایین‌ترین سطح تحصیلی، فقط یک نفر دکترا در هیأت ورزش‌های همگانی بانوان بوده است.

جدول (۲): رشته تحصیلی رؤسای هیأت‌ها به تفکیک جنسیت

آماره	آقایان		بانوان		کل	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
رشته تحصیلی						
تربیت بدنی	۲۹	۳۲/۶	۲۱	۲۶/۹	۵۰	۲۹/۹
غیر تربیت بدنی	۶۰	۶۷/۴	۵۷	۷۳/۱	۱۱۷	۷۰/۱
کل	۸۹	۱۰۰	۷۸	۱۰۰	۱۶۷	۱۰۰

جدول (۲) نشان می‌دهد که رشته تحصیلی بیشتر رؤسای هیات‌های ورزش همگانی آقایان (۶۰ نفر) و بانوان (۵۷ نفر) غیر تربیت بدنی بوده است.

جدول (۳): بودجه سرانه کشوری، تخصیص یافته به هیات‌های ورزش همگانی

جنسیت		سرانه تخصیص یافته
بانوان (ریال)	آقایان (ریال)	
۱۹۷۲	۴۷۰۷	سرانه تخصیص یافته از طرف فدراسیون ورزش همگانی به ازای هر نفر ورزشکار در هیأت‌ها در سال ۱۳۸۲
۹۵۷۶	۴۰۶۲۳	سرانه تخصیص یافته از طرف اداره کل تربیت بدنی به ازای هر نفر ورزشکار در هیأت‌ها در سال ۱۳۸۲
۱۱۴۰	۲۸۰۴	سرانه تخصیص یافته از طرف مردم به ازای هر نفر ورزشکار در هیأت‌ها در سال ۱۳۸۲
۱۲۶۹۰	۴۸۴۶۲	سرانه کل به ازای هر نفر ورزشکار در هیأت‌ها در سال ۱۳۸۲

جدول فوق نشان می‌دهد که بیشترین هزینه هیات‌های ورزش همگانی شهرستان‌ها به وسیله ادارات کل تربیت بدنی استان‌ها تأمین می‌گردد.

جدول (۴): سطح تحصیلات مربیان و داوران همکار در هیأت‌های ورزش همگانی آقایان و بانوان کشور در نمونه مورد بررسی

سطح تحصیلات داوران تحت پوشش هیأت (تعداد)						سطح تحصیلات مربیان تحت پوشش هیأت (تعداد)						آماره	
دکتر	کارشناسی ارشد	کارشناسی	کاردانی	دیپلم	زیر دیپلم	دکتر	کارشناسی ارشد	کارشناسی	کاردانی	دیپلم	زیر دیپلم	نوع فعالیت یا ورزش	
۰	۵	۱۶۹	۱۲۹	۲۶۷	۵۴	۰	۸	۱۶۰	۱۰۸	۲۸۳	۶۲	فوتبال	
۰	۴	۵۴	۳۳	۷۹	۳	۱	۴	۶۰	۴۴	۹۶	۹	بسکتبال	
۰	۱۰	۱۷۳	۱۰۶	۱۳۷	۱۶	۱	۲	۱۵۶	۱۰۱	۲۲۶	۲۸	والیبال	
۰	۳	۳۹	۱۸	۲۷	۱	۱	۶	۶۰	۲۵	۴۹	۳	بدمینتون	
۱	۵	۷۳	۴۴	۷۳	۱۱	۲	۲	۸۸	۶۲	۷۶	۲۲	تنیس روی میز	
۰	۱	۲۸	۲۴	۳۹	۴	۱	۴	۶۱	۲۶	۸۱	۱۴	شنا	
۰	۰	۱۶	۱۲	۳۱	۰	۰	۰	۲۲	۲۱	۶۲	۸	اسکیت	
۰	۲	۸۸	۵۵	۱۷۱	۱۱	۱	۷	۱۳۷	۸۲	۳۰۱	۸۳	آمادگی جسمانی	
۰	۲	۲۶	۳۳	۳۶	۵	۱	۲	۴۷	۴۲	۹۸	۲۱	پیاده‌روی	
۰	۳	۳۳	۳۱	۵۶	۶	۲	۱۱	۸۹	۶۸	۱۷۰	۱۷	کوه‌پیمایی	
۰	۱	۲۳	۲۲	۶۴	۲۱	۱	۱۳	۱۰۳	۷۲	۲۲۲	۵۱	ورزش صبحگاهی (در فضای ورزشی سرپوشیده و روباز)	
۰	۰	۱۱	۱۶	۴۵	۱۱	۰	۲	۴۷	۳۲	۹۰	۲۲	ورزش عصرگاهی (در فضای ورزشی سرپوشیده و روباز)	
۰	۰	۲	۲	۶	۱	۰	۰	۱	۴	۱۵	۵	باستانی	
۱	۹	۷۵	۶۵	۱۳۲	۵۶	۴	۱۱	۱۱۱	۱۳۷	۲۲۷	۶۲	سایر رشته‌ها	
۲	۴۵	۸۱۰	۵۹۰	۱۱۶۳	۲۰۰	۱۵	۷۲	۱۱۴۲	۸۲۴	۱۹۹۶	۴۰۷	تعداد کل	
۰/۰۷	۱/۶	۲۸/۸۲	۲۱	۴۱/۳۹	۷/۱۲	۰/۳۴	۱/۶۲	۲۵/۶۳	۱۸/۴۹	۴۴/۷۹	۹/۱۳	درصد	



جدول (۵): تعداد شرکت کنندگان در برنامه‌های هیأت‌های ورزش همگانی آقایان و بانوان به تفکیک استان‌ها در نمونه مورد بررسی

استان	بانوان		آقایان		کل	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
آذربایجان شرقی	۲۹۷۰	۰/۳۳	۱۰۰۴۵	۰/۴۷	۱۳۰۱۵	۰/۴۳
اردبیل	۲۰۰	۰/۰۲	۱۱۰۰۰	۰/۵۱	۱۱۲۰۰	۰/۳۷
اصفهان	۲۱۲۰	۰/۲۴	۳۱۷۰	۰/۱۴	۵۲۹۰	۰/۱۷
ایلام	۹۲۶۷	۱/۰۵	۶۵۸۲	۰/۳۰	۱۵۸۴۹	۰/۵۲
بوشهر	۱۲۵۰۰	۱/۴۱	۲۱۳۰	۰/۱۰	۱۴۶۳۰	۰/۴۸
تهران	۸۰۴۴۶۵	۹۱/۳۷	۲۰۰۲۰۰۰	۹۴/۰۴	۲۸۰۶۴۶۵	۹۳/۲۶
چهارمحال	۴۹۲۴	۰/۵۵	۰	۰	۴۹۲۴	۰/۱۶
خراسان	۱۵۵۵	۰/۱۷	۱۱۰۳۶	۰/۵۱	۱۲۵۹۱	۰/۴۱
خوزستان	۲۴۰	۰/۰۲	۲۰۳۰	۰/۰۹	۲۲۷۰	۰/۰۷
زنجان	۴۳۰	۰/۰۴	۳۵۹۷۰	۰/۶۸	۳۶۴۰۰	۱/۲۰
سمنان	۰	۰	۵۸۰	۰/۰۲	۵۸۰	۰/۰۱
فارس	۳۲۱۶	۰/۳۶	۲۴۶۸	۰/۱۱	۵۶۸۴	۰/۱۸
قم	۰	۰	۲۵۰۰	۰/۱۱	۲۵۰۰	۰/۰۸
کرمان	۰	۰	۳۰۰۰	۰/۱۴	۳۰۰۰	۰/۰۹
کرمانشاه	۱۰۲۶۰	۱/۱۶	۹۵۰	۰/۰۴	۱۱۲۱۰	۰/۳۷
کردستان	۳۲۰	۰/۰۳	۹۳۰	۰/۰۴	۱۲۵۰	۰/۰۴
کهگیلویه	۲۰۰۰	۰/۲۲	۲۰۰۰	۰/۰۹	۴۰۰۰	۰/۱۳
گلستان	۱۰۰۰۰	۱/۱۳	۲۵۰۰۰	۱/۱۷	۳۵۰۰۰	۱/۱۶
مازندران	۴۲۰۰	۰/۴۷	۶۱۰۰	۰/۲۸	۱۰۳۰۰	۰/۳۴
مرکزی	۱۳۴۰	۰/۱۵	۷۲۰	۰/۰۳	۲۰۶۰	۰/۰۶
یزد	۱۰۴۰۵	۱/۱۸	۵۱۰	۰/۰۲	۱۰۹۱۵	۰/۳۶
کل	۸۸۰۴۱۲	۱۰۰	۲۱۲۸۷۲۱	۱۰۰	۳۰۰۹۱۳۳	۱۰۰

جدول (۶): آمار کتاب‌های تألیفی، ترجمه شده، در حال تدوین و یا انتشار یافته توسط هیأت‌های ورزش همگانی

(بانوان، آقایان)

مجموع (تعداد هیأت)	جنسیت (تعداد هیأت)		
	بانوان	آقایان	
۱۰	۴	۶	کتاب تألیف شده
۳۲	۱	۳۱	کتاب چاپ و انتشار یافته
۵	۴	۱	کتاب‌های در حال تدوین
۶	۶	۰	کتابهای ترجمه شده

جدول (۷): مقایسه سال تشکیل سازمان‌های رسمی ورزش‌های همگانی ایران و ۲۰ کشور منتخب جهان

سال تشکیل هیأت	کشور	ردیف
۱۹۶۴	انگلستان	۱
۱۹۴۸	اتریش	۲
۱۹۷۰	لهستان	۳
۱۹۶۰	بلژیک	۴
۱۹۴۵	بلغارستان	۵
۱۹۴۵	فرانسه	۶
۱۹۵۸	یونان	۷
۱۹۳۳	آلمان	۸
۱۹۶۷	اسپانیا	۹
۱۹۲۰	فنلاند	۱۰
۱۹۸۵	قبرس	۱۱
۱۹۳۰	آمریکا	۱۲

۱۳	کانادا	۱۹۵۰
۱۴	زیمباوه	۱۹۹۱
۱۵	روسیه	۱۹۸۱
۱۶	مالزی	۱۹۶۴
۱۷	هند	۱۹۷۵
۱۸	سنگاپور	۱۹۶۵
۱۹	ژاپن	۱۹۴۶
۲۰	چین	۱۹۴۹
۲۱	ایران	۱۹۸۳

توضیح اینک: ورزش همگانی در ایران در سال ۱۳۶۲ به صورت تشکل قانونی تحت عنوان جهاد تربیت بدنی در سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی رسمیت یافت.

جدول (۸): مقایسه درصد شرکت کنندگان در برنامه‌های ورزش همگانی ایران و ۲۳ کشور منتخب جهان

ردیف	کشور	درصد ورزشکاران همگانی به نسبت جمعیت
۱	سوید	۵۰
۲	استرالیا	۴۹
۳	دانمارک	۴۵
۴	هنگ کنگ	۴۵
۵	نروژ	۴۱
۶	سنگاپور	۳۸
۷	فنلاند	۳۵
۸	فرانسه	۳۵
۹	کانادا	۳۴
۱۰	چین	۳۳

۱۱	ایتالیا	۳۰
۱۲	جمهوری چک	۳۰
۱۳	آلمان	۲۸/۵
۱۴	اتریش	۲۷/۴
۱۵	بلغارستان	۲۴/۸
۱۶	یوگسلاوی	۲۰
۱۷	فیلیپین	۲۰
۱۸	یونان	۲۰
۱۹	اسپانیا	۲۰
۲۰	قبرس	۱۳/۶
۲۱	ژاپن	۱۳
۲۲	روسیه	۹/۸
۲۳	کویت	۶/۹
۲۴	ایران	۵/۹۲

جدول فوق نشان می‌دهد که درصد شرکت‌کنندگان (آقایان و بانوان) در هیأت‌های ورزش همگانی ایران در مقایسه با ۲۳ کشور جهان از سایر کشورها کمتر است.

جدول (۹): مقایسه درصد شرکت کنندگان در ورزش‌های همگانی ایران و ۵ قاره جهان

کد	درصد ورزشکار	قاره
۱	۳۳/۲	آسیا
۲	۲	آفریقا
۳	۲۱/۴	اروپا
۴	۷	آمریکای جنوبی
۵	۶۰	آمریکای شمالی
۶	۵/۹۲	ایران

جدول شماره ۹ نشان می‌دهد که: درصد شرکت کنندگان در برنامه‌های ورزش همگانی ایران به نسبت جمعیت، از قاره آفریقا، بیشتر و از سایر قاره‌ها کمتر است.

## آزمون فرضیه‌های تحقیق

جدول (۱۰): مقایسه تعداد شرکت کنندگان در ورزش همگانی کشور بر اساس سابقه مدیریتی رؤسای هیأت‌ها

سطح تغییرات	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	آماره فیشر	سطح معنی داری
بین گروهی	$3/72 \times 10^{12}$	۳	$1/239 \times 10^{11}$	۴/۶۱۵	۰/۰۰۴
داخل گروهی	$4/22 \times 10^{12}$	۱۵۷	۲۶۸۴۸۴۷۱۱۲۰		
کل	$4/5 \times 10^{12}$	۱۶۰			

جدول فوق تفاوت بین تعداد شرکت کنندگان را نشان می‌دهد.

جدول (۱۱): آمار شرکت کنندگان در ورزش های همگانی بر مبنای سابقه مدیریتی رؤسای هیأت ها

سابقه مدیریتی رؤسای هیأت ها	تعداد شرکت کنندگان	میانگین تعداد شرکت کنندگان
کمتر از ۵ سال	۸۶۸/۶۶	۹۲
۵ تا ۱۰ سال	۲۲۰۳۹/۳۱	۳۹
۱۰ تا ۱۵ سال	۱۴۵۱/۴۰	۲۰
بیش از ۱۵ سال	۲۰۲۰۲۸	۱۰
کل	۱۸۵۶۳/۳۱	۱۶۱

با رجوع به جدول میانگین ها مشاهده می شود که میزان جذب افراد به ورزش های همگانی در هیأت های با سابقه بیشتر از ۱۵ سال بیشتر است.

جدول (۱۲): مقایسه تعداد شرکت کنندگان (آقایان) در ورزش همگانی کشور بر اساس مدرک تحصیلی

## رؤسای هیأت ها

سطح تغییرات	مجموع مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجدورات	آماره F	سطح معنی داری
بین گروهی	۷/۴۲ E+۱۰	۴	۱۸۵۵۵۱۵۷۱۳۹	۰/۴۴۵	۰/۷۷۶
داخل گروهی	۲/۸۸ E+۱۲	۹۳	۴۱۷۳۷۷۴۵۶۵۴		
کل	۲/۹۶ E+۱۲	۹۷	۹۸-۱		

جدول فوق نشان می دهد که از نظر تعداد شرکت کنندگان (آقایان) در ورزش همگانی کشور بر اساس مدارک تحصیلی (زیر دیپلم - دیپلم - کاردانی - کارشناسی - کارشناسی ارشد و دکترا) رؤسای هیأت های ورزش همگانی تفاوتی وجود ندارد.

جدول شماره (۱۳): مقایسه تعداد شرکت کنندگان (بانوان) در ورزش همگانی کشور بر اساس مدرک تحصیلی

## رؤسای هیأت ها

سطح تغییرات	مجموع مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجدورات	آماره F	سطح معنی داری
بین گروهی	۲/۵۶ E+۱۰	۵	۵۱۱۲۵۹۷۷۹/۱	۰/۶۸۳	۰/۶۳۷
داخل گروهی	۶/۰۶ E+۱۲	۸۱	۷۴۸۱۳۶۱۶۳/۳		
کل	۶/۳۲ E+۱۲	۸۶			

جدول فوق نشان می دهد که از نظر تعداد شرکت کنندگان (بانوان) در ورزش همگانی کشور بر اساس مدارک تحصیلی رؤسای هیأت های ورزشی همگانی تفاوتی وجود ندارد.

$$Tob = \left| r \sqrt{\frac{n-2}{1-r^2}} \right|_{0/137} \sqrt{\frac{166-2}{1-(0/137)}} = 1.77$$

جدول (۱۴): ارتباط تعداد شرکت کنندگان در ورزش همگانی کشور با میزان وقت گذاری رؤسای هیأت ها ضریب همبستگی  $r=0.137\%$  چون  $tob$  از  $t$  جدول که معادل  $1/64$  است بیشتر می باشد، لذا نتیجه گرفته می شود که بین ساعات حضور رؤسای هیأت ها در محل کار خود با جذب ورزشکاران رابطه ی مستقیم وجود دارد.

جدول (۱۵): رابطه بین ساعات اختصاص داده شده به ورزش های همگانی در طول هفته در برنامه های زیر و تعداد ورزشکاران شرکت کننده در برنامه های ورزشی همگانی:

(الف) بین برنامه های رادیویی و شرکت بانوان

(ب) بین برنامه های تلویزیونی و شرکت بانوان

(ج) بین برنامه های رادیویی و شرکت آقایان

(د) بین برنامه های تلویزیونی و شرکت آقایان

(ه) بین برنامه های رادیویی و شرکت آقایان و بانوان

(و) بین برنامه های تلویزیونی و شرکت آقایان و بانوان

آماره فرضیه	ضریب همبستگی بین دو متغیر	P
الف	۰/۳۴	۰/۰۰۱
ب	۰/۲۹	۰/۰۰۶
ج	۰/۲	۰/۰۴۹
د	۰/۳۶	۰/۰۰۰۱
ه	۰/۲۷	۰/۰۰۰۱
و	۰/۳۲	۰/۰۰۰۱

ملاحظه می شود که روابط بین کلیه متغیرها معنی دار می باشد.

## بحث و نتیجه گیری

۱- فدراسیون ورزش‌های همگانی در ایران در سال ۱۳۶۲ (۱۹۸۳ میلادی) یعنی ۲۰ سال قبل تاسیس گردید، در حالی که سال تاسیس این فدراسیون در فنلاند ۱۹۲۰، آمریکا ۱۹۳۰، آلمان ۱۹۳۳، بلغارستان ۱۹۴۵ و اتریش ۱۹۴۸ بوده است.

مقایسه سال تاسیس فدراسیون ورزش‌های همگانی ایران و فنلاند نشان می‌دهد که ما ۵۰ سال بعد از این کشور به ورزش‌های همگانی توجه نموده‌ایم، لذا مسئولین مربوطه می‌بایست با الویت بیشتری، سال‌ها عدم توجه به ورزش‌های همگانی را با ارتقاء سطح آگاهی مردم نسبت به این ورزش‌ها و ایجاد امکانات ویژه ورزش‌های همگانی ارزان قیمت، ساده و در دسترس، جبران نمایند.

۲- بیشترین هیات‌های ورزش همگانی کشور، در فاصله سال‌های ۱۳۷۸-۸۲ تاسیس گردیده است. این امر نشان‌دهنده عدم گسترش ورزش‌های همگانی در ایران می‌باشد. این نتیجه توسط پژوهش انجام شده به وسیله کاشف در سال ۱۳۷۵ که نشان داده است، فعالیت به نام ورزش همگانی در برخی از شهرهای استان آذربایجان غربی وجود ندارد، تایید می‌گردد.

تحقیقات مقایسه‌ای در مورد شباهت‌ها و تفاوت‌های ورزش همگانی در ۳۴ کشور جهان نشان داده‌اند که ورزش‌های همگانی یکی از عوامل مؤثر در تحولات اجتماعی قرن ۲۱ می‌باشد.

۳- اکثریت رؤسای هیات‌های ورزش همگانی (۴۲/۲ درصد) دارای مدرک تحصیلی دیپلم بودند. این امر نشان می‌دهد که اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و کارشناسان آموزش و پرورش یا سایر ادارات و ارگان‌ها، نسبت به پذیرش مسئولیت هیات‌های ورزش همگانی تمایلی نشان نداده‌اند؛ لذا این یافته می‌تواند یکی از عوامل عدم پیشرفت این ورزش در کشور باشد.

۴- رشته تحصیلی بیشتر رؤسای هیات‌های ورزش همگانی آقایان (۶۰ نفر) و بانوان (۵۷ نفر) غیر تربیت بدنی بوده است؛ بدیهی است یکی از راه‌های ایجاد انگیزه در مردم، افزایش آگاهی و دانش ورزشی آن‌ها در ارتباط با اثر فعالیت‌های حرکتی و ورزش در زندگی شخصی و اجتماعی آن‌هاست. لذا رؤسای هیات‌های ورزش همگانی می‌بایست تخصص لازم را در رشته تربیت بدنی داشته باشند تا بتوانند با آگاهی علمی بیشتری برای جذب مردم به شرکت در ورزش‌های همگانی برنامه‌ریزی و در آن‌ها ایجاد انگیزه نمایند.

۵- فوتبال با ۵۰۰ مربی، بیشترین تعداد و ورزش باستانی با ۲۵ مربی، کم‌ترین مربی را در بین هیات‌های ورزش همگانی کشور داشته است. این تعداد نشان‌دهنده عدم توجه هیات‌های ورزش همگانی به سایر رشته‌های ورزشی از نظر جذب مربی برای آموزش علاقمندان و شرکت‌کنندگان می‌باشد، در صورتی که نتایج تحقیقات به عمل آمده به وسیله ساندرسن Sanderson. در سال ۲۰۰۰ در مورد الویت ورزش‌های مورد علاقه مردان و زنان در کشورهای کانادا، هنگ‌کنگ و نیوزلند نشان می‌دهد که بیشترین علاقه مردم در رشته‌های ورزش همگانی به تنیس، دوچرخه‌سواری و پیاده‌روی می‌باشد.



۶- یکصد و بیست و پنج نفر از مربیان فوتبال با مدرک تحصیلی کارشناسی و ۷ نفر با مدرک کارشناس ارشد دارای بالاترین سطح تحصیلات و یک نفر مربی ورزش باستانی با مدرک تحصیلی کارشناسی دارای پایین‌ترین سطح تحصیلات بوده‌اند، این امر نشان می‌دهد که کارشناسان و متخصصین رشته‌های مختلف، بالاخص رشته تربیت‌بدنی، انگیزه فعالیت در ورزش‌های باستانی را ندارند؛ در صورتی که تغییرات لازم در اجرای مهارت‌های ورزشی این رشته براساس دستاوردهای علوم ورزشی و جذب بیشتر مردم به این ورزش سنتی، ارزشمند و پهلوان‌پرور انجام گیرد، قطعاً مربیان بیشتری علاقمند به همکاری با هیات‌های این ورزش خواهند بود.

۷- حدود ۶۷ درصد آقایان و ۴۹ درصد بانوان شرکت‌کننده در ورزش‌های همگانی تمایل به ورزش کردن در اماکن ورزشی سرپوشیده و ۳۴ درصد آقایان و ۲۴ درصد بانوان علاقه‌مند به استفاده از استخرهای سرپوشیده را داشتند. نتایج تحقیق نشان داد که این امکانات به حد کافی در اختیار شرکت‌کنندگان نیست. این امر نشان‌دهنده عدم وجود امکانات ورزشی ویژه ورزش‌های همگانی در کشور است. نتیجه تحقیق کاشف (۱۳۷۸) که اعلام می‌دارد، سازمان تربیت‌بدنی ایران تسهیلات کمی را برای گسترش ورزش‌های همگانی فراهم نموده است، یافته‌های این تحقیق را تأیید می‌کند.

۸- میانگین تعداد افرادی که تحت پوشش هیات‌های ورزش همگانی (آقایان و بانوان) به ورزش می‌پردازند ۵/۹۲ درصد جمعیت کشور است که با آمار ارایه شده از طرف مجریان طرح جامع کشور و فدراسیون ورزش‌های همگانی (حدود ۱۰ درصد) مغایرت دارد و ایران در مقایسه با ۲۰ کشور منتخب جهان در ردیف ۲۱ قرار می‌گیرد. در صورتی که آمار ۱۰ درصد هم صحیح باشد این نسبت به هیچ وجه با کل جمعیت کشور تناسب منطقی ندارد. این آمارها و یافته‌ها نشان‌دهنده زندگی توأم با سکون و بی‌تحرك اکثریت مردم ایران می‌باشد. امروز شاهد آمارهای تکان‌دهنده مرگ و میرهای زودرس و گسترش بیماری‌های ناشی از فقر حرکتی در جامعه هستیم. آیا نباید در شرایطی که جامعه با این معضل که سلامتی مردم را تهدید می‌کند رو به رو می‌باشد، به ورزش برای سلامتی و یا ورزش‌های همگانی توجه بیشتری بشود؟ آیا هنوز به این اعتقاد نرسیده‌ایم که ورزش می‌تواند بخش مهمی از این معضلات اجتماعی را پیش‌گیری و برطرف نماید؟ آیا قبول داریم که این گونه نتایج واقعاً تکان‌دهنده هستند؟

۹- با توجه به تعداد مربیان فعال در هیات‌های ورزش همگانی کشور بیشترین شرکت‌کننده در ورزش همگانی آقایان جذب فوتبال شده‌اند، درحالی که بیشترین ورزش‌های رایج مورد علاقه مردم کشورهای منتخب جهان رشته والیبال بوده است. این یافته و آمار مربوط به کشورهای جهان، نقش مربیان را در توسعه و گرایش مردم نسبت به فعالیت‌های حرکتی و ورزش محرز می‌نماید؛ لذا نباید نقش مربیان را نادیده گرفت. تا زمانی که مربی‌گری به عنوان یک شغل در کشور تثبیت نشود و به عنوان شغل دوم مطرح باشد، نمی‌توان امیدوار بود که ورزش‌های همگانی در ایران بتواند به توسعه مورد انتظار برسد؛ زیرا این مربی است که به مردم آگاهی می‌دهد و باعث جذب آنان به شرکت در فعالیت حرکتی و ورزشی می‌شود. البته به این نکته هم باید توجه داشت که منظور از مربی، مربی تحصیل کرده در رشته

تربیت بدنی و علوم ورزشی است نه این که با گذراندن ۱۵ روز دوره مربیگری، گواهی مربیگری به افراد اعطاء شود و ایشان را واجد شرایط مربیگری معرفی نماید.

۱۰- با توجه به تعداد مربیان فعال در هیات‌های ورزش همگانی کشور، بیشترین شرکت‌کننده در ورزش‌های همگانی انفرادی بانوان، جذب رشته آمادگی جسمانی شده‌اند، در حالی که بیشترین علاقه مردم کشورهای منتخب جهان به ورزش‌های انفرادی، دویدن بوده است.

۱۱- تخصیص بودجه به هیات‌های ورزش همگانی شهرهای مختلف کشور، از طرف فدراسیون ورزش‌های همگانی بر اساس سرانه نبوده است. این امر نشان دهنده تدوین، تنظیم و تقسیم بودجه ورزش‌های همگانی به صورت سلیقه‌ای و موردی است؛ البته همان طوری که اشاره شد، بودجه ورزش همگانی کشور در مقایسه با ورزش همگانی مورد انتظار بسیار ناچیز است و شاید هم مشخص نبودن سرانه‌ها، علت قلیل بودن این بودجه می‌باشد. تا زمانی که ورزش همگانی تحت پوشش سازمان‌های دولتی است و بودجه آن از خزانه دولت پرداخت می‌شود، باید همانند سایر سرانه‌ها در موارد مختلف، برای این ورزش هم سرانه‌های تعیین گردد؛ در این صورت قطعاً هیات‌ها می‌توانند برنامه‌ریزی منطقی و مبتنی بر واقعیت‌ها را تنظیم؛ اجرا نمایند.

۱۲- سابقه بیشتر روسای هیات‌های ورزش همگانی کشور، عامل مؤثری در جذب بیشتر مردم به ورزش‌های همگانی بوده است. لذا در انتخاب رؤسای این هیات‌ها در سطح کشور باید توجه شود، اولاً افراد با صلاحیت و با تجربه انتخاب گردند و به پیش کسوتان اولویت و امکان همکاری بیشتر داده شود و ثانیاً تثبیت مدیریت‌ها در ورزش‌های همگانی مورد توجه قرار گیرد.

۱۳- تحصیلات دانشگاهی رؤسای هیات‌های ورزش همگانی کشور، عامل مؤثری در برقراری ارتباط هیات با سایر ادارات بوده است. با توجه به این که در عصر حاضر قدرت برقراری ارتباط از توانایی‌ها و ویژگی‌های ارزشمند و ضروری مدیران است، می‌بایست برای شرایط انتخاب رؤسای هیات‌های ورزش همگانی، حداقل سطح تحصیلات، مقطع کارشناسی در رشته تربیت بدنی منظور گردد؛ زیرا هر چقدر تحصیلات دانشگاهی بالا باشد، یک مدیر تسلط بیشتری به مسایل تخصصی و جنبی مدیریتی از جمله برقراری ارتباط خواهد داشت. دنیای امروز دنیای ارتباط و تکنولوژی است و هیچ فرد و سازمانی به تنهایی نمی‌تواند محدودیتی برای کار خود ایجاد نماید و از تجربه و تخصص و نوآوری دیگران استفاده نکند. خوشبختانه ورزش یکی از مقوله‌هایی است که با برقراری ارتباط با متخصصین و پیش کسوتان می‌تواند یکی از راه‌های مهم توسعه و گسترش آن باشد، لذا نمی‌توان این امر را کم‌اهمیت تلقی کرد.

۱۴- کشورهای ایران، قبرس و زیمبابوه از نظر سابقه تشکیل هیات‌های ورزش همگانی به یکدیگر نزدیک بودند، این امر نشان‌دهنده گرایش مدیران ورزش کشور در طول تاریخ به ورزش‌های قهرمانی بوده است و کماکان ادامه دارد.

۱۵- آمار جمع‌آوری شده از کشورهای منتخب جهان نشان داد که کشور ایران به غیر از قاره آفریقا از نظر درصد شرکت‌کنندگان در ورزش‌های همگانی، کمترین شرکت‌کننده را داشت. طبیعی است وقتی ورزش همگانی بودجه

کافی، اماکن و تأسیسات مورد نیاز، مربی کافی و رؤسای تحصیل کرده و سایر ملزومات را نداشته باشد، نمی‌توان انتظار داشت درصد شرکت کنندگان بیش از ۵ درصد باشد. همان طور که قبلاً هم بحث شد، این درصد با این حجم جمعیت در کل کشور به هیچ وجه همخوانی ندارد. این آمارها باید به طور جدی نه تنها به وسیله سازمان تربیت بدنی، بلکه به وسیله ریاست محترم جمهور، هیأت محترم دولت، نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی و کلیه مدیران مورد توجه و مداخله قرار گیرد، تا شاید فکر عاجلی نسبت به این بحران مهم ورزشی معطوف گردد.

## منابع

- ۱- انجمن تحقیقات ورزش بانوان سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران. (۱۳۷۶). بررسی نحوه گذاران اوقات فراغت بانوان کشور با تاکید بر ورزش و فعالیت‌های تربیت بدنی.
- ۲- اداره کل پژوهش‌های اجتماعی و سنجش برنامه‌ای. (۱۳۸۱). علاقه مردم ایران به رشته‌های مختلف ورزشی. صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.
- ۳- الخولی، امین انور. ورزش و جامعه (۱۳۸۱). ترجمه حمیدرضا شیخی. بنیاد پژوهش‌های اسلامی استان قدس رضوی.
- ۴- اندوروف، ولادیمیر، ترجمه ال... وردی جزایری. اقتصاد و ورزش (۱۳۸۰). انتشارات علم و ورزش.
- ۵- پارکز، ژانت بی، بیورلی آر.کی. زنگر و جروم کوارترمن، مترجم محمد احسانی. (۱۳۸۲). مدیریت معاصر در ورزش، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس.
- ۶- تندنویس، فریدون (۱۳۷۵). بررسی وضعیت و چگونگی گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های کشور با تاکید بر فعالیت‌های ورزشی، دانشگاه تربیت معلم.
- ۷- تساریک، ولایمیروویچ. (۲۰۰۳). راهنمای مدیران تربیت بدنی روسیه، (کتاب به زبان روسی است و قسمت مورد نیاز ترجمه شده است).
- ۸- توحیدی اقدم، محمدحسین (۱۳۸۰). درآمدی به ورزش در اسلام، ناشر نصایح قم.
- ۹- دباغ، ابوالقاسم. (۱۳۶۸). روند شکل‌گیری و رشد ورزش‌های همگانی در جهان، انتشارات دفتر امور فرهنگی و اجتماعی ورزش‌های همگانی سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۰- دبور، آ. وست، چارلز آ. بوچر، ترجمه احمد آزاد، مبانی تربیت بدنی و ورزش، انتشارات کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران. ۱۳۷۵.
- ۱۱- رحمانی، بیژن. (۱۳۷۳). جغرافیای ورزش، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران.
- ۱۲- سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران. (خرداد ۱۳۸۲). مطالعات تفصیلی توسعه فرهنگ ورزش.
- ۱۳- سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور. (۱۳۸۲). سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۴- صالحی، محمدتقی. (۱۳۷۹). ورزش بزرگسالان و ورزش همگانی، چاپخانه اطلاعات تهران.
- ۱۵- طرح اجمالی سند راهبردی توسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش. (آذر ۱۳۸۱). سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران، شرکت راد سامانه.

- ۱۶- کارگر فرد، مهدی. کامران صادقی. (۱۳۸۲). بررسی تعداد افراد شرکت کننده در فعالیت های بدنی و ورزش شهر اصفهان، چکیده مقالات، دومین کنگره خاورمیان های ای بیچ پر، آکادمی ملی المپیک، ۱۳۸۲.
- ۱۷- کاشف، میرمحمد. (۱۳۷۹). بررسی وضعیت ورزش همگانی در ایران و توصیه برای توسعه آن، چهارمین همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزش، دانشگاه گیلان.
- ۱۸- کاشف، میرمحمد. (۱۳۷۵). تاریخ تربیت بدنی، انتشارات دانشگاه پیام نور.
- ۱۹- مظفری، سید امیر احمد (۱۳۸۲). توصیف نگرشی و گرایش مردم نسبت به تربیت بدنی و ورزش. شورای پژوهش های علمی کشور (طرح ملی).
- ۲۰- نیک نژاد، فاطمه. (۱۳۷۵). نظرخواهی از زنان تهران در مورد ورزش بانوان. معاونت ورزشی و تربیت بدنی بانوان سازمان تربیت بدنی.

21- Annual report (2001). Ministry of affairs and sport government of india. Oxford University Press. Newdehli.

22- ASFAA, Newsletter (2001). [http:// www. asfaa. Org.](http://www.asfaa.org) publisher in busan, south korea.

23- Collins, M.F (2002). Sport for all as a multifaceted product of domestic and international influences. Email <M.F. collins @ lboro. Ac. Uk>.

24- Girginov, Vassil, and Peter, Banfov (2002). Sport for all from a way of life to a matter of choice. Email: Vassil. Girginov @ luton. Ac. Uk.

25- Guo min, Thrivinyz (2002). Development of sport for all in China, Journal of Asian Sport for All.

26- Goslin, Anneliese. and Alan, Rae, Bush (2002). Sport and leisure sciences. University of Pretoria, South Africa.

27- Holzweher, F (2002). Sport for all as a social chang and fitness development. Institute of sport science. Vienna University; Austria.

28- Ikede, Sasaru (2001). Sport for all in Japan (ssf). [Http: // www. ssf. or. je.](Http://www.ssf.or.je)

29- Sport for all in Canada, building on European experience (1999). Colloquium, Centre for sport policy studies. University of Toronto.

30- Kim, Min , soo (1999). Development of model for non - profit, University of Physical Education. Seoul. Korea.

31- Khalifa, Behbehan. (1996). Leisure and recreation in kuwait.

32- Masaru, Ikeda (2001). Sport for all in Japan. Sasakawa sports foundation.

- 33- Nielsen, AC (2002). Sport for all, Opening doors to everyone, Austratian Sports Commission.
- 34- Naul, Roland and ken, Hardman (2002). Sport and physical education in Germany, published by Routledy London.
- 35- Palm, jurgen, And wolfyang, Baumann (2002).Sport for all as a departure into the unknown lands of sport. Heusenstamm, Germany.
- 36- Pereira, Eduardo, Blanco (2002). In search of and Institutional and local model of sport for all. Email: info @ aedpt. Com.
- 37- Palm, Jones, Diane, H (2002). Sport for all as a complex and uncoordinated network. University of Maryland.
- 38- Palm, jurgen. (1991). Sport for all, approaches from utopia to reality. Verloy Karl Hofmann, Federal Repulic of Germany.
- 39- Roland Naul and Hardman (2002). Sport and physical Education in Germany. ISCPES University of Manchester.
- 40- 6 th world sport for all congress (1996). Seoul korea, patronized by, IOC.
- 41- Supitr, Samahito, (2002).Sport for all. Faculty of kasetsart University , Bangkok, Thailand.
- 42- Yan, Soon, Min. (2002). Towards a sporting nation with sport for all. Email: Soon - Min - Yam @ SSC. gov.Sg
- 43- Sanderson, Hal, Frances Harris, Sarah Russell (2000). The economic benefits of sprot. (BFRL).Sask Sport Inc.U.S.A.